

Kryds & bolle FACIT C1

Formelt subjekt

C1

Led markeret

Skriv ikke på facitarkene

OBS. Nogle kalder formelt subjekt for "foreløbigt subjekt/grundled"!

Sæt bolle (O) under verballed, kryds (X) under reelt subjekt, kryds med streg under (X̄) under formelt subjekt og streg under andre led. Sådan:

Det sker tit at Lise syr på noget tøj. (4 led)
X̄ O X

Nota Bene: Du skulle IKKE bestemme ledsætningernes led, kun hovedsætningens! At ledsætningerne (som *underled* til hovedsætningen) også kan analyseres, springer vi over i denne omgang!

Husk lige at ikke alle sætninger har formelt subjekt, selvom det måske ser sådan ud! Og at "vejr-sætninger" ikke har reelt subjekt!

Det høres at hanen galer. (3)
X̄ O X

Der sker noget i nat. (4)
X̄ O X

Det er for sent at løbe nu. (4)
X̄ O X

Det er ofte at han er syg. (3)
X̄ O X

Regner det i aften? (3)
O X̄

Sner det? (2)
O X̄

Hvad har du der? (4)
O X

Så du det? (3)
O X

Det blæser kraftigt? (3)
X̄ O

Det både lyner og tordner. (3)
X̄ O

Der er en farlig larm i huset. (4)
X̄ O X

Der er udsigt til orkan. (4)
X̄ O X

Det lysner i øst. (3)
X̄ O

Det så ikke godt ud. (4)
X̄ O

Regner du med det? (3)
O X

Ser man det! (3)
O X

Satte du rigtigt kryds i rettefeltet på din egen side?

Kryds & bolle FACIT C1

Led markeret

Sæt bolle (O og evt. ∪) under verballed (udsagnsled), kryds (X) under subjekt (grundled), kryds med streg under (X̄) under formelt subjekt og streg under andre led.

Sådan: Det er en meget god film der kommer i morgen.
X̄ O X

Der var mange penge på kontoen.

X̄ O X

Er her nogen hjemme?

O X

På biblioteket står der computere både langs væggene og ude på gulvet.

O X̄ X

Har I haft mange brombær i jeres have op til naboens hegn?

O X ∪

Der males kun økologisk korn på Kornkammerets mølle.

X̄ O X

I år var der ingen blade på mit asketræ efter de to første dage med frost.

O X̄ X

Er der nogle scener i filmen som er uegnede for børn?

O X̄ X

Der på pladsen ligger en del affald. (OBS: "der" i betydningen "dér" er IKKE formelt subjekt!)

O X (Og JA, der ér tryk/accent på "der"?)

Der ligger en del affald på pladsen. (Nej, der er ikke tryk/accent på "der"?)

X̄ O X

Indsæt de manglende ord i disse sætninger:

Man sætter X̄ under _____ *formelt subjekt* _____,

man sætter X under _____ *(reelt) subjekt* _____,

og man sætter O under _____ *verballed* _____.

Satte du rigtigt kryds i rettefeltet på din egen side?

Kryds & bolle FACIT C1

Led markeret

Sæt bolle (O og evt. ∪) under verballed (udsagnsled), kryds (X) under subjekt (grundled), kryds med streg (⊗) under formelt subjekt og streg under andre led.

Sådan: Der er flødekarameller i æsken.

⊗ O X

Var der nogen til fodboldkampen i går?

O ⊗ X

I lærelaboratoriet står der stole og borde langs væggene.

O ⊗ X

Der faldt mange blade af mit asketræ på bare to dage.

⊗ O X

Vokser der brombær på min nabos hegn?

O ⊗ X

Males der endnu mel på Dybbøl Mølle?

O ⊗ X

Der var mange mennesker med bussen i morges.

⊗ O X

Der foregår sindsoprivende ting i Arnolds film.

⊗ O X

Til næste år skal der opføres en helt ny bygning på grunden.

O ⊗ ∪ X

I biografen er der stole på lange rækker.

O ⊗ X

Indsæt de manglende "ord" i disse sætninger:

Under verballed sætter man tegnet ___O___,

under formelt subjekt sætter man tegnet ___ ⊗ ___,

og under reelt subjekt sætter man tegnet ___ X ___.

Satte du rigtigt kryds i rettefeltet på din egen side?

Kryds & bolle FACIT C1

Led markeret

Satte du tegn og/eller streg under alle led?

Sådan: Det rasler kraftigt fra cyklen under kørslen.

Ikke noget reelt subjekt i sætningen!

Indsæt de manglende "ord" i disse sætninger:

Under reelt subjekt sætter man tegnet × ,

under formelt subjekt sætter man tegnet × ,

og under verballed sætter man tegnet o .

Find led. Men pas nu på! Det er ikke alle "det" og "der" der er formelt subjekt!:

Er der nogen hjemme?

×

Der er udsigt til et værre vejr hele ugen igennem.

Hvad laver du der?

Der har været ugler i mosen lige siden de nye ankom.

Der sidder du jo godt!

Det kan godt være at du er sur, men har du grund til det? NB 2 helsætninger

Det varer længe inden jeg igen gider tale med dig når du lyver for mig.

Hvad er det du har der?

Det blæser isnende koldt her til morgen.

Satte du rigtigt kryds i rettefeltet på din egen side?
--

Kryds & bolle FACIT C1

Led markeret

Satte du tegn og/eller streg under alle led?

Sådan: Det kan du ikke være bekendt.

o x u

OBS! Der er ikke formelt subjekt i alle sætninger som måske ved første øjekast ser sådan ud, så pas på ikke at gå i vandet!

Find led:

Når det er så koldt, tror man aldrig det bliver sommer igen!

o x

Det led man på dansk kalder udsagnsled, hedder "på latin" verballed.

x o

Det bliver overskyet og trist i aften.

x o

Dér har du den 10'er jeg har skyldt dig siden jul.

o x

Der fra byen gik mange desværre forgæves efter billetter til koncerten.

o x

Hvad skulle det til for?

o x

Der står lige den seng jeg har ønsket mig i 100 år.

o x

Det er ved at blive så varmt at isen smelter i de store gletschere.

x o

I næste sæson bliver "Ringene" igen opført på Den jyske Opera.

o x u

Indsæt de manglende ord i disse sætninger:

Man sætter o under _____ *verballed* _____,

man sætter x under _____ *subjekt* _____,

og man sætter x under _____ *formelt subjekt* _____.

Brugte du de latinske betegnelser? Ellers er det ikke korrekt! :)

Kryds & bolle FACIT C1

Led markeret

Satte du tegn og/eller streg under alle led?

Sådan: Det er deres egen mad hunden og katten spiser.

0

Sæt de manglende ord ind i disse sætninger:

Leddene "det" i eksemplet er formelt subjekt.

Leddene "deres egen mad ..." i eksemplet er (reelt) subjekt.

Find led:

Det toldfri salg i lufthavnene er vokset! kraftigt de senere år.

0

Det varede ikke længe før kogepladen blev meget varm.

0

Det kan du lige vove på!

0

Store bølger havde i timevis skyllet ind over båden,

0

men i læ af den lille ø var der helt roligt,

0

og her kunne de ligge natten over.

0

Vi havde en fin udsigt over havet fra vores altan.

0

Dog var der en masse gadestøj,

0

og det var lidt generende at der var så meget ballade.

0

Satte du rigtigt kryds i rettefeltet på din egen side?

¹ Det er i og for sig OK hvis du blot har sat bolle under strengen og ikke også halvbolle når verbalet ikke deles af et andet led! (Fx en nægtelse, et subjekt, el. lign.) Det sikreste er dog altid også at bruge når verbalet består af mere end ét ord.

Kryds & bolle FACIT C1

Led markeret

Satte du tegn og/eller streg under alle led? Sådan:

Der ligger et ben, og det er ikke til at se om det er hundens!
o x x o x

Find led, og pas på! De tre næste sætninger er ikke de samme som de tre forrige:

Det var en god udsigt vi havde fra vores altan,
x o x

men der var en masse gadestøj,
x o x

og den var lidt generende.
x o

Det var alligevel persienerne (som) vi faldt for,
x o x

og det skulle vise² sig at være et klogt valg:
o x o u

Så³ kommer der ikke meget lys ind i værelset.
o x x

De første to dage skinnede solen dejligt,
o x

men resten af tiden var det koldt og helt overskyet.
o x

Det er vist et pindsvin der har spist al maden fra katten.
x o x

Indsæt de manglende "ord" i disse sætninger:

Under reelt subjekt sætter man tegnet __ x __,

under formelt subjekt sætter man tegnet __ x __,

og under verballed sætter man tegnet __ o __.

Satte du rigtigt kryds i rettefeltet på din egen side?
--

² Det er som nævnt OK hvis halvbollen ikke er med! Men det er sikrest at den er.

³ HOVSA! Kommer der en hel sætning efter kolon, skal den begynde med stort!

Kryds & bolle FACIT C1

Led markeret

Satte du tegn og/eller streg under alle led? Sådan

Det er ikke godt at vide⁴ hvornår vi får mad igen.

0 X

Find led:

Vil du ikke vente på os inden du kører?

0 X

Man havde drøftet forslaget på flere møder,

X 0

men det havde ikke været muligt at nå et resultat,

0 X

og til sidst var man blevet enige om at trække det tilbage.

0 X

Det begyndte at regne sidst på formiddagen,

0

og de måtte blive inde i sommerhuset det meste af eftermiddagen,

X 0

men ved 19-tiden var det klaret op igen.

0

Nu ser det pludselig lysere ud med rapporten.

0

Det lader til at den kommer på fredag kl. 16,

0 X

og det kan faktisk ikke siges at være spor for tidligt.

X 0

Indsæt de manglende ord i disse sætninger:

Man sætter 0 under _____ *verballed* _____,

og man sætter X under _____ *formelt subjekt* _____.

Satte du rigtigt kryds i rettefeltet på din egen side? SLUT for nu. :)

⁴ HUSK at det absolut *ikke* hedder *af vide* [a' vide]; det hedder *at vide* [at vide]. Den vildledende udtale har fået mange skriftbrugere på *gratis* (som deles efter t'et, tak!). Verbet bøjes nok som bekendt: *at vide, jeg véd, jeg vidste, jeg har vidst*. – Jeg har sågar set fejlen på tekst-tv for nylig! Jeg højgræmmes.